

Effectief (samen)werken in transities

Samenleving en overheid staan voor grote maatschappelijke opgaven: van de energie- en mobiliteitstransitie tot vraagstukken rond voeding, stedelijke ontwikkeling en digitalisering. Deze opgaven zijn complex: er zijn veel betrokken partijen, en uiteenlopende belangen en oplossingen vragen om grote aanpassingen in gedrag, financiering en werk. **Deze complexiteit vraagt om nieuwe manieren van (samen)werken die verder gaan dan de huidige traditionele, planmatige aanpak. Maar hoe doe je dit als overheid? Wat vragen transities ook van een veranderende overheid, en van overheidsprofessionals? Welke structuren, werkwijzen en mindset zijn helpend en welke hinderend?**

Om die vragen te verkennen brengen Agenda Stad, Het Groene Brein, in samenwerking met diverse Rijksprogramma's, RVO, PBL en Provincie Zuid-Holland, op 16 september overheidsprofessionals van verschillende bestuurslagen bijeen. Een middag vol inspiratie, leren, verdieping en praktische handvatten voor iedereen die werkt aan maatschappelijke transities.

Woensdag 16 september 2026

12:30 - 17:00

KeileCollectief, Keilestraat 7-9, Rotterdam

Programma

12:30 - 13:00	Inloop met lunch
13:00 - 14:00	Plenair programma: o.a. keynotes <u>Katrien Termeer</u> & <u>Zaid Hassan</u>
14:00 - 14:30	Pauze
14:30 - 16:30	Deelsessies
16:30 - 16:45	Plenaire terugkoppeling
Vanaf 16:45	Netwerkborrel

[MELD JE HIER AAN](#)

Agenda
Stad

Regio Deals

Planbureau voor de Leefomgeving

Werk
aan
Uitvoering

de Samenwerkingsagenda
Samenwerkingsagenda

MEIN
DENKEN
WERKEN
BOUWEN

INNOVATIE ACADEMIE

Ministerie van Infrastructuur
en Waterstaat

provincie
Zuid-Holland

Het
Groene
Brein

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Keynote sprekers

Katrien Termeer is hoogleraar bestuurskunde aan Wageningen University, gespecialiseerd in governance van complexe transitie en weerbarstige maatschappelijke vraagstukken. Met het 'Small wins' raamwerk laat zij zien hoe je met kleine maar betekenisvolle stappen, kan werken aan diepgaande systeemverandering. In 2025 verscheen haar boek *Kleine stapjes, grote veranderingen. Betekenisvol werken aan maatschappelijke vraagstukken.*

Zaid Hassan is schrijver, strateeg en co-founder/CEO van Ten-in-Ten, met meer dan 25 jaar praktijkervaring met complexe transitie wereldwijd. Deze ervaring leerde hem dat 'business as usual' werkwijzen niet helpen bij complexe opgaven. Vanuit deze ervaring laat hij zien hoe je nieuwe praktijken en strategieën kunt beoefenen om met deze complexiteit om te gaan. In 2014 schreef hij *The Social Labs Revolution*. In september 2026 verschijnt zijn nieuwe boek *How to Evolve, and how not to. Using evolution to fix culture, economics and politics.*

Deelsessies

In interactieve deelsessies worden aan de hand van ingebrachte casuïstiek, concrete stappen gezet naar handelingsperspectief in transitie. Deelnemers nemen zelf toepasbare inzichten mee naar huis.

- **Ministerie van IenW - Innovatieacademie: De kunst van het afbouwen (met Rik Braams)**
- **Planbureau voor de Leefomgeving: Werken aan transformatie - aan de slag met paradoxen**
- **Programma Regio Deals: Van beheersing naar bewegingsruimte: bekostiging die transitie mogelijk maakt**
- **RVO: Circulaire batterijen: waarom systeemambities stuklopen op gebiedsrealiteiten**
- **Provincie Zuid-Holland: Leren van regionale casuïstiek**
- **Samenwerkingsagenda Toekomstbestendige Gebiedsontwikkeling: Navigeren tussen Rijk en wijk: samenwerken aan een nieuwe praktijk van toekomstbestendige gebiedsontwikkeling**
- **Werk aan Uitvoering: Plannen maken voor wat zich niet laat plannen**

Deelsessies (detail)

Ministerie van IenW - Innovatieacademie: De kunst van het afbouwen

Innovaties in transitie zijn aantrekkelijk en pilots vormen voor niemand een bedreiging. Succesvolle transitie vragen daarnaast ook om het actief en zorgvuldig afbouwen van oude praktijken die niet langer werken en die verandering blokkeren — een proces dat vaak weerstand oproept, maar waarvoor we effectieve, legitieme en uitvoerbare handelingsstrategieën moeten ontwikkelen. Hoe kunnen we op een effectieve, legitieme en uitvoerbare manier bijdragen aan afbouw in transitie? We gaan tijdens deze sessie op zoek naar een handelingsperspectief/strategie om afbouw actief vorm te geven. Met expert Rik Braams.

Planbureau voor de Leefomgeving: Werken aan transformatie - aan de slag met paradoxen

In april is het PBL/VU rapport [Werken aan transformatie](#) gepubliceerd, over een handelingsrepertoire in ontwikkeling om weer beweging te creëren in vastgelopen transformatieopgaven. Tijdens deze deelsessie praten we door over zes paradoxen waar beleidsmakers tegenaanlopen tijdens het werken aan transformatie. Met je eigen casuïstiek en transformatieopgave ga je aan de slag om te bepalen waar in jouw praktijk het zwaartepunt ligt voor deze paradoxen en wat er nodig is om deze te verleggen of te versterken. Kortom: hoe je de gangbare manieren van werken kunt vernieuwen en hoe je de paradox succesvol kan navigeren. Want: werken aan transformatie vergt ook transformatie van het werk!

Programma Regio Deals: Van beheersing naar bewegingsruimte: bekostiging die transitie mogelijk maakt. We verkennen samen waar de financiële systematiek — gefragmenteerd, incidenteel en verkokerd — schuurt met de praktijk van gebieds- en opgavegericht werken, en welke bestuurlijk-financiële arrangementen wél helpen.

RVO: Circulaire batterijen: waarom systeemambities stuklopen op gebiedsrealiteiten

Batterijen staan op het kruispunt van energietransitie, industriebeleid en ruimtelijke keuzes, en dwingen overheden tot scherpe afwegingen. In deze sessie neemt RVO je mee in deze casus en ontleed je deze vanuit zowel een transitie- als een gebiedslens, en ontdek je welke dilemma's daaronder schuilgaan.

Provincie Zuid-Holland: Leren van regionale casuïstiek

Alles gebeurt ergens. Transitie landen in gebieden. Lokaal en in de regio. Dáár lopen we tegen de barrières aan die transitie zo weerbarstig maken: het huidige systeem dat het bestaande dominante regime in stand houdt, en onze werkwijzen die slecht passen bij de aanpak die een complex vraagstuk vraagt. Hoe kijkt de transitiewetenschap daarnaar? Hoe helpt het transitieperspectief transitiewerkers vooruit?

Samenwerkingsagenda Toekomstbestendige Gebiedsontwikkeling (TBGO): navigeren tussen Rijk en wijk: samenwerken aan een nieuwe praktijk van toekomstbestendige gebiedsontwikkeling

In gebiedsontwikkeling gericht op woningbouw komen tal van opgaven samen. Dat vraagt om samenwerking en gezamenlijke sturing op toekomstbestendigheid, tussen bestuurslagen én tussen publieke en private partijen. Hoe creëren we nieuw handelingsperspectief in de spanning tussen landelijk beleid en lokale uitvoering, tussen kwaliteit en snelheid, en tussen integraliteit en thematische focus? Aan de hand van een concrete gebiedscasus laten we zien hoe in de praktijk wordt gewerkt aan nieuwe werkwijzen voor gebiedsontwikkeling. Vervolgens gaan we met elkaar in gesprek over de inzichten die dit oplevert voor samenwerking, sturing en uitvoeringskracht in maatschappelijke transitie.

Werk aan Uitvoering : Plannen maken voor wat zich niet laat plannen

Veranderopgaven laten zich niet vooraf dichttimmeren, en toch moet je als overheid plannen en programma's maken waarop je stuurt, leert en je verantwoordt. De kern van deze sessie: hoe formuleer je zo'n opgave op een niveau dat de complexiteit recht doet én stuurbaar blijft, en wat tuig je dan wél op?